

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2023/45474]

15 SEPTEMBER 2023. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 maart 2013 tot uitvoering van de artikelen 13, 24 en 25 van de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en bescherming van de kritieke infrastructuren voor de sector Energie

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,
Algemeen

De wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren (hierna de KI-wet) voorziet in een preventief kader waarbij exploitanten van kritieke infrastructuren een risicoanalyse dienen op te stellen en beschermingsmaatregelen dienen te nemen, om elk voorval dat van aard is om schade te brengen aan de infrastructuur, of een onderdeel ervan, te voorkomen of te verhinderen.

De exploitanten van kritieke infrastructuren, die beveiligingsmaatregelen dienen te nemen, kunnen, door de aard en de soms lange termijn waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd dienen te worden, het overzicht verliezen van de mate waarin deze uiteindelijk worden toegepast.

Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt maatregelen in te voeren om tegemoet te komen aan de mogelijke drempels die kunnen rijzen bij de implementatie van de beveiligingsmaatregelen. De invoering van deze maatregelen is ook ingegeven vanuit de nood een antwoord te bieden op de huidige geopolitieke situatie en de sabotage aan de Nord Stream pijpleidingen.

Met het invoeren van deze maatregelen wordt tevens getracht vooruit te lopen op de omzetting van Richtlijn (EU) 2022/2557 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten (hierna CER-richtlijn). Deze voorziet in soortgelijke maatregelen. De opname van sommige daarvan in

dit ontwerp biedt de kritieke infrastructuren die onder de sector Energie vallen, de mogelijkheid om zich vertrouwd te maken en voor te bereiden op de omzetting van voornoemde richtlijn, waarvan de omzetting wordt voorzien uiterlijk op 17 oktober 2024.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

De aanvulling van artikel 1 met een bepaling onder 3° beoogt de Algemene Directie Energie van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie aan te duiden als inspectiedienst voor de kritieke infrastructuren die onder de sector Energie vallen. Deze Algemene Directie heeft een direct verband met de sector Energie en heeft reeds langer een expertise opgebouwd binnen het door de KI-wet beoogde domein. Een algemene aanduiding van de Federale Overheidsdienst Economie, zoals dat tot heden het geval is in bijlage 2, b), van het koninklijk besluit van 12 juli 2019 tot uitvoering van de wet van 7 april 2019 tot vaststelling van een kader voor de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen van algemeen belang voor de openbare veiligheid, en van de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren, lijkt overbodig.

Artikel 2

Dit artikel voegt een hoofdstuk 2/1 "Informatie en maatregelen op te nemen in het B.P.E." in en beoogt de minimale informatie en maatregelen dwingend vast te leggen, welke horen te worden opgenomen in het beveiligingsplan, voor de exploitanten van de kritieke infrastructuren die onder dit besluit vallen. Dit vermijdt de situatie waarin verschillende exploitanten uiteenlopende invullingen geven aan de inhoud van het beveiligingsplan.

Het ontworpen artikel 2/1 bepaalt de voor het beveiligingsplan van de exploitant van een kritieke infrastructuur te eerbiedigen structuur. Een eenvormige voorstelling van de beveiligingsplannen is immers nodig zodat zowel het opstellen alsook het nazicht van de plannen eenvoudiger verloopt.

Indien de exploitant het nodig acht om extra informatie toe te voegen ter ondersteuning van het beveiligingsplan, is dit eveneens mogelijk.

Het ontworpen artikel 2/2 bepaalt wat de algemene beschrijving van de kritieke infrastructuur minstens dient te bevatten. Onder meer dient de beschrijving de inventaris van de apparatuur van de kritieke infrastructuur of apparatuur die afhankelijk is van deze kritieke infrastructuur te bevatten.

Deze minimale beschrijving is van belang omdat de permanente en de graduele interne veiligheidsmaatregelen van de exploitant daarop worden afgestemd.

Artikel 2/3 richt zich specifiek op de risicoanalyse van een exploitant van een kritieke infrastructuur. Deze bestaat uit de identificatie van mogelijke scenario's van pertinente en potentiële dreigingen en de voorziene beveiligingsmaatregelen als antwoord op de in de risicoanalyse beschreven scenario's.

Met behulp van de risicoanalyse kan de exploitant een onderscheid maken tussen enerzijds permanente en anderzijds graduele interne veiligheidsmaatregelen.

Artikel 2/4 verplicht de exploitant om een inventaris op te stellen waarin alle permanente interne veiligheidsmaatregelen die in alle omstandigheden moeten worden toegepast, beschreven staan. De inventaris en de gevraagde beschrijving van de maatregelen kunnen summier gehouden worden door de exploitant. Er mag niet uit het oog verloren worden dat de sectorale overheid steeds bijkomende informatie kan opvragen over de inhoud van het B.P.E.

Er wordt de exploitant gevraagd het verband aan te tonen tussen zijn risicoanalyse en de genomen permanente interne veiligheidsmaatregelen.

Door de modaliteiten van optreden en de coördinatie van de verschillende autoriteiten verplicht mee te laten opnemen in het deel gewijd aan de permanente interne veiligheidsmaatregelen, wordt een draaiboek gecreëerd waardoor alle betrokkenen een duidelijk beeld krijgen van wat er van hen verwacht wordt bij iedere maatregel.

Artikel 2/5 betreft de beschrijving van de graduele interne veiligheidsmaatregelen. Deze verschillen naargelang de scenario's opgenomen in de risicoanalyse.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de algemene interne veiligheidsmaatregelen en anderzijds de scenario specifieke graduele interne veiligheidsmaatregelen. Deze laatste zijn gebonden aan de in de risicoanalyse geïdentificeerde en beschreven scenario's. De algemene graduele interne veiligheidsmaatregelen treden in werking wanneer zich incidenten voordoen volgens een scenario dat niet werd opgenomen in de risicoanalyse of indien er door externe actoren aangegeven wordt dat er bijkomende maatregelen genomen moeten worden door de betrokken infrastructuur.

In het bijzonder vermeldt het beveiligingsplan de drempels die de verschillende maatregelen in werking doen treden. Deze kunnen onder meer de niveaus in de dreigingsanalyse, het aantal getroffen eindgebruikers, de duur van het incident of de impact op de werkingscapaciteit van de kritieke infrastructuur betreffen. Het geeft duidelijk de bij voorrang te herstellen diensten weer ingeval zich een verslechtering van de werkingscapaciteit van de infrastructuur voordoet. Dit laat toe in kaart te brengen hoe de verschillende diensten zich tot elkaar verhouden in termen van prioriteit.

Door de modaliteiten van optreden en de coördinatie van de verschillende autoriteiten verplicht mee te laten opnemen in het deel gewijd aan de permanente interne veiligheidsmaatregelen, wordt een draaiboek gecreëerd waardoor alle betrokkenen een duidelijk beeld krijgen van wat er van hen verwacht wordt bij iedere maatregel.

Er wordt daarenboven een voor het publiek bestemd extern communicatieplan voorzien om elke eindgebruiker in te lichten over het bestaan van een moeilijkheid en de geschatte tijd nodig voor het herstellen van de infrastructuur en de door de infrastructuur geleverde dienst.

Het beschrijven van de maatregelen die tot doel hebben om de gevolgen van incidenten te reduceren en te beperken, beogen de exploitant tot nadenken aan te zetten over de kwetsbaarheid van zijn infrastructuur zodat de exploitant vervolgens kan overgaan tot het invoeren van efficiënte en operationele procedures om zijn infrastructuur en diensten te beschermen. De procedures van de exploitant voor het herstellen van de dienst en de werking van de kritieke infrastructuur streven hetzelfde doel na.

De maatregelen voor de heropbouw hebben tot doel voor elk onderdeel dat fysiek werd beschadigd de modaliteiten voor vervanging te verduidelijken.

Artikel 2/6 bepaalt de frequentie van de door de exploitant uit te voeren testen op de kritieke infrastructuur. Gelet op de omvang van de kritieke infrastructuren worden jaarlijkse oefeningen van een deel van de kritieke infrastructuur toegelaten en moeten alle onderdelen van de kritieke infrastructuur ten minste eenmaal om de drie jaar worden getest.

Indien een oefening een potentieel risico inhoudt voor de werking van de kritieke infrastructuur, dan kan de exploitant deze vervangen door een simulatie, mits voorafgaande goedkeuring door de sectorale overheid.

Om te verzekeren dat de sectorale overheid voldoende wordt geïnformeerd, voorziet het derde lid in een informatieverplichting voorafgaand aan de uitvoering van een oefening. Het derde lid voorziet in het overmaken van een verslag aan het einde van een oefening. Dat verslag beschrijft de betrokken infrastructuur en de uitgevoerde oefening. Het beschrijft in het bijzonder de ondervonden problemen en formuleert voorstellen om daaraan tegemoet te komen. Het B.P.E. kan dienovereenkomstig aangepast worden.

Artikel 2/7 legt de minimumfrequentie vast van de controles en de herzieningen van het B.P.E. De sectorale overheid kan altijd aan de exploitant om een herziening van het B.P.E. verzoeken.

Onder de bepaling onder 1° wordt elke grotere indienststelling van de infrastructuur bedoeld, bijvoorbeeld na een lange onderhoudsperiode waarbij de infrastructuur onbeschikbaar was.

Onder de bepaling onder 2° wordt de vervanging van een bestaand onderdeel of integratie van een nieuw onderdeel in een kritieke infrastructuur bedoeld. Het betreft enkel onderdelen die een mogelijke impact kunnen hebben op een van de verschillende delen van het B.P.E.

Eveneens is het aan de exploitant om het B.P.E. zelf aan een periodieke controle te onderwerpen.

Elke wijziging aan het B.P.E. dient door de exploitant meegedeeld te worden aan de sectorale overheid.

Artikel 2/8 is tot slot het laatste artikel dat door artikel 2 van dit ontwerp wordt ingevoerd. Volgens artikel 22*quinquies*, § 2, van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen mag een administratieve overheid vragen aan zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke rechtspersonen die deel uitmaken van een betrokken activiteitensector, om over te gaan tot het uitvoeren van een risicoanalyse binnen de eigen rechtspersoon. Artikel 2/8 voert voor exploitanten van kritieke infrastructuren die vallen onder de sector Energie, een dergelijke verplichting in, welke nadien dient te worden opgenomen in het B.P.E. Aan de hand daarvan kan worden nagegaan of er voor een kritieke infrastructuur overgegaan moet worden tot het uitvoeren van veiligheidsverificaties voor het betrokken personeel.

In artikel 14 van de CER-richtlijn wordt in een antecedentenonderzoek voorzien. Door nu reeds de risicoanalyse in het kader van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen op te leggen, zijn de exploitanten van de kritieke infrastructuren reeds voorbereid op de uit die bepaling voortvloeiende verplichting.

Artikel 3

De verschillende verplichtingen die door artikel 2 worden ingevoerd, zijn zeer uitgebreid. De exploitanten dienen daarom een gedetailleerd plan van aanpak op te stellen waarin zij beschrijven hoe zij aan die verplichtingen zullen voldoen.

De exploitanten dienen hun planning over te maken aan de inspectiedienst binnen zes maanden van hun aanduiding.

Indien er wijzigingen of aanvullingen zouden zijn op de reeds ingediende planning, dient de inspectiedienst binnen dertig dagen na deze wijziging of aanvulling hiervan op de hoogte te worden gebracht.

Artikel 4

De inspectiedienst werd reeds onder artikel 1 gedefinieerd. De woorden "van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie" vormen aldus een pleonasme en zijn overbodig.

Artikel 5

Door een kopie van het B.P.E. en de bijhorende documenten te bezorgen aan de inspectiedienst kan de inspectiedienst zich beter voorbereiden op de uit te voeren inspectie en het overzicht houden op de maatregelen die de exploitant genomen heeft.

Uit het tweede lid volgt dat het B.P.E. of een deel daarvan kan worden geclassificeerd volgens de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen.

Artikel 6

Indien de inspectiedienst het noodzakelijk vindt bij het uitvoeren van zijn inspectie, kan hij beroep doen op een daartoe geaccrediteerd inspectieorganisme. Dit kan bijvoorbeeld indien de inspectiedienst zelf onvoldoende kennis en expertise heeft om de inspectie van een bepaald onderdeel uit te voeren.

De inspectie door een geaccrediteerde onderneming wordt beschouwd als een volwaardige inspectie van de kritieke infrastructuur in de zin van het koninklijk besluit van 11 maart 2013 tot uitvoering van de artikelen 13, 24 en 25 van de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en bescherming van de kritieke infrastructuren voor de sector Energie, echter behoudt de inspectiedienst het recht om de betrokken infrastructuur opnieuw te inspecteren of aanwezig te zijn tijdens de inspectie van de geaccrediteerde onderneming.

De geaccrediteerde onderneming dient na het uitvoeren van haar inspectie een gedetailleerd verslag over te maken aan de inspectiedienst.

Artikel 7

De exploitanten die reeds aangeduid zijn dienen hun gedetailleerd plan van aanpak over te maken aan de inspectiedienst binnen zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 8

De verplichtingen ingevoerd door de artikelen 2, 3 en 7 treden slechts in werking op de eerste dag van de vierentwintigste maand na die waarin dit besluit is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. Hierdoor krijgen de exploitanten voldoende tijd om hun B.P.E. uit te breiden met de gevraagde informatie alsook om in de implementatie te voorzien van de verschillende maatregelen.

De overige artikelen treden onmiddellijk in werking.

Artikel 9

Dit artikel behoeft geen bijzondere commentaar.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaar,
De Minister van Energie,
T. VAN DER STRAETEN